Správa o výsledku kontroly 2025

Vnútorný kontrolný systém pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva obrany SR

Najvyšší kontrolný úrad SR
Ľubomír Andrassy, predseda

Kontrolovali sme

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky je ústredným orgánom štátnej správy pre riadenie a kontrolu obrany SR, výstavbu, riadenie a kontrolu ozbrojených síl Slovenskej republiky, koordináciu činností a kontrolu orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a iných právnických osôb pri príprave na obranu SR, koordináciu obranného plánovania, zabezpečenie nedotknuteľnosti vzdušného priestoru SR, koordináciu vojenskej letovej premávky s civilnou letovou premávkou, vojenské spravodajstvo, civilnú službu. Zároveň plní aj ďalšie úlohy vymedzené všeobecne záväznými právnymi predpismi. MO SR poskytuje dotácie na základe zákona o dotáciách a to na rôzne účely, za podmienok, v rozsahu a spôsobom, ktorý upravuje predmetný zákon.

Ako sme postupovali

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom o NKÚ SR a so štandardmi, ktoré vychádzajú zo základných princípov medzinárodných štandardov najvyšších kontrolných inštitúcií (ISSAI). Kontrola sa zamerala z dôvodu komplexnosti posúdenia účinnosti vnútorného kontrolného systému na poskytovanie a vyúčtovanie dotácií poskytovaných na účel, v ktorom sekcia kontroly MO SR vykonala najväčší počet kontrol v rokoch 2022 až 2024, t. j. na účel podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách. Potvrdené bolo riziko definované v úvode kontroly a to nedostatočná účinnosť vnútorného kontrolného systému v procese poskytovania a vyúčtovania dotácií. Kontrolu vykonali 4 kontrolóri s pracovnými skúsenosťami - na pozícii kontrolór špecialista (1) a kontrolór senior (3).

Prečo sme kontrolovali

Kontrola je neoddeliteľnou súčasťou správy a riadenia spoločnosti, verejnej inštitúcie. Je považovaná za kľúčový nástroj pre zabezpečenie zdravého finančného hospodárenia, plnenie stratégií a cieľov v oblasti verejných politík. Systém verejnej vnútornej kontroly má byť nastavený tak, aby poskytoval primerané uistenie, že verejné financie sú využívané hospodárne, efektívne, účelne a účinne, v súlade so zákonom. Má byť jedným z nástrojov prevencie podvodov a na odhaľovanie skrytých systémových rizík. Kontroly NKÚ SR, zamerané na vnútorný kontrolný systém, vykonané v posledných rokoch, potvrdili ich nedostatočnú funkčnosť, účinnosť a spoľahlivosť. Viaceré zistenia a nedostatky zistené vonkajšími kontrolami, vrátane NKÚ SR, boli dôsledkom nesprávne nastaveného systému vnútornej kontroly.

Čo sme zistili

Účelom kontrolnej akcie bolo zistiť, či vnútorný kontrolný systém Ministerstva obrany SR v procese poskytovania a vyúčtovania dotácií je nastavený a účinný tak, aby zamedzil vzniku nesprávností a podvodov. Kontrolovaným obdobím bolo obdobie rokov 2022 až 2024. Kontrolou preverovaných oblastí bolo zistené:

- Nastavenie vnútorného kontrolného systému MO SR vychádzalo zo všeobecného rámca modelu COSO a vytváralo predpoklady pre prenesenie troch stupňov uistenia do bežných činností súvisiacich s poskytovaním a vyúčtovaním dotácií. Absentovali pravidlá upravujúce jednotný postup orgánov, organizačných útvarov a ich dotknutých zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na procesoch poskytovania a vyúčtovania dotácií.
- Poskytovanie a vyúčtovanie dotácií nebolo vykonávané dôsledne v súlade s platnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a internými predpismi MO SR. Najzávažnejším nedostatkom bolo zistenie prípadov poskytnutia dotácií v rozpore so zákonom o dotáciách, čím MO SR porušilo finančnú disciplínu. Počas výkonu kontroly NKÚ SR sa novelou zákona o dotáciách, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2025, odstránil aplikačný problém spôsobujúci poskytovanie dotácií v rozpore so zákonom.
- V správe o výsledkoch vonkajších a vnútorných kontrol vykonaných v rezorte MO SR za rok 2022 a 2023 sa uvádzali tie isté najčastejšie sa opakujúce nedostatky, čo spolu s najzávažnejším zistením nezákonného poskytnutia dotácií preukazuje nedostatočnú účinnosť vnútorného kontrolného systému MO SR v oblasti poskytovania a vyúčtovania dotácií.

Čo odporúčame

NKÚ SR navrhol Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť, aby zaviazal Ministerstvo obrany Slovenskej republiky každoročne predkladať správy o vyhodnotení plnenia prijatých opatrení na nedostatky zistené vnútornými kontrolami a vnútorným auditom.

VÝKON KONTROLNEJ AKCIE

Účel kontrolnej akcie

Účelom kontrolnej akcie bolo zistiť, či vnútorný kontrolný systém Ministerstva obrany SR v procese poskytovania a vyúčtovania dotácií je nastavený a účinný tak, aby zamedzil vzniku nesprávností a podvodov. Kontrola bola vykonaná ako kontrola súladu.

Rámec kontrolnej akcie

K metódam a technikám, ktoré boli použité počas výkonu kontroly, patrili najmä preverenie interných predpisov, preskúmanie predloženej dokumentácie a dokladov na základe vyžiadania, písomné stanoviská k predmetu kontroly, konzultácie so zamestnancami kontrolovaného subjektu a porovnávacia metóda. Vzhľadom na charakter kontroly bol použitý prístup detailného preverovania dokumentácie. Výber vzorky bol uskutočnený kombináciou štatistických a neštatistických metód. Kontrolovaným obdobím boli roky 2022 až 2024 a súvisiace obdobia.

Výsledky kontrolnej akcie

Vnútorný kontrolný systém je kľúčovým prvkom v systéme finančného riadenia a má vytvoriť a zabezpečiť efektívny a účinný systému vnútornej kontroly s cieľom poskytnúť primeranú záruku, že transakcie budú vykonávané v súlade s princípmi zdravého finančného riadenia, transparentnosti, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti, ako aj s relevantnou legislatívou a rozpočtovými pravidlami.

Podľa zákona o finančnej kontrole a audite je orgán verejnej správy povinný vytvoriť, zachovávať a rozvíjať finančné riadenie zahŕňajúce činnosti a procesy definované v medzinárodne uznávanom rámci pre vnútorný kontrolný systém a riadenie rizík (v modeli COSO). Na jeho základe organizácie prijímajú opatrenia na zvýšenie účinnosti svojich systémov vnútornej kontroly. Model COSO uplatňuje 17 princípov rozdelených podľa ich obsahu do piatich hlavných oblastí kontroly – kontrolné prostredie, hodnotenie rizika, informácie, komunikácia a monitorovanie.

V preverovanom období malo MO SR nastavené kontrolné prostredie vo vnútorných predpisoch. Podľa Štatútu Ministerstva obrany Slovenskej republiky plní ministerstvo, okrem iného, aj úlohy na úseku kontrolnej činnosti a vnútorného auditu. Tieto úlohy boli podrobnejšie vymedzené organizačným poriadkom. Nastavené boli zodpovednosti vedúcich organizačných zložiek, vedúcich zamestnancov zodpovedných za jednotlivé procesy a podprocesy určených v interných predpisoch. Tvorbu systému kontroly zabezpečovala sekcia kontroly, ktorá plánovala, riadila, koordinovala a vykonávala vnútornú kontrolu.

Smernica o riadení rizík v oblasti finančného riadenia upravovala fázy riadenia rizík, zásady a postupy účinného riadenia rizík so zameraním na efektívne využívanie verejných financií pri plnení úloh a cieľov. Organizačný odbor ministerstva vypracúval súhrnnú správu o registri rizík a predkladal ju vedeniu ministerstva na vedomie. Ministerstvo malo vypracovaný katalóg korupčných rizík MO SR.

Tretia a štvrtá oblasť modelu COSO informácie a komunikácia bola realizovaná prostredníctvom (1) správy o kontrolnej činnosti, ktorá sa každoročne predkladala kolégiu ministra obrany a (2) informácií o výsledkoch vykonaných kontrol, ktoré sa priebežne predkladali ministrovi obrany, prípadne nadriadeným stupňom kontrolovaných subjektov/povinných osôb podľa ich vecnej príslušnosti. Ministerstvo malo pre kontrolnú činnosť v prevádzke modul riadenia kontrolnej činnosti, ktorý má prioritne slúžiť vedúcim zamestnancom, aby získali prehľad nielen o výsledkoch kontrolnej činnosti, ale aj o priebehu realizovaných kontrol.

Na zabezpečenie samostatného nezávislého hodnotenia, že časti vnútorného kontrolného systému existujú, sú funkčné a účinné, slúži monitorovanie, ako piata oblasť COSO. V podmienkach MO SR ho podľa Štatútu vnútorného auditu MO SR zabezpečoval v kontrolovanom období útvar vnútorného auditu.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že organizačný poriadok neupravoval, ktorá organizačná zložka MO SR mala zabezpečovať poskytovanie dotácií žiadateľovi, ktorým je obec.

Nastavenie vnútorného kontrolného systému v procese poskytovania vyúčtovania dotácií

MO SR poskytuje dotácie na základe zákona o dotáciách, ktorý ustanovuje účel, podmienky, rozsah, spôsob a kontrolu poskytovania dotácií v pôsobnosti MO SR. Dotácie sú poskytované občianskym združeniam, nadáciám, neinvestičným fondom a neziskovým organizáciám poskytujúcim všeobecne prospešné služby, obciam, právnickým osobám so sídlom na území SR, fyzickým osobám oprávneným na podnikanie s miestom podnikania na území SR s predmetom činnosti výskum a vývoj, Vojenským lesom a majetkom SR – štátny podnik a verejnej výskumnej inštitúcii, a to podľa

- § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách – napr. na vzdelávacie aktivity, športové podujatia, kultúrne podujatia alebo spoločenské podujatia zamerané na podporu výchovy občanov Slovenskej republiky k vlastenectvu, na ochranu a rozvoj historického a kultúrneho dedičstva so zameraním na vojenské dejiny;
- § 2 písm. e) až k) zákona o dotáciách – napr. na výskum a vývoj na účely podpory obrany štátu, zabezpečenie účasti zástupcov Slovenskej republiky v medzinárodných organizáciách výskumu a vývoja v oblasti obrany štátu, na riešenie projektov na účely obrany organizácií Severoatlantickej aliancie, Európskej únie;
- § 2 písm. l) a m) zákona o dotáciách – napr. na úhradu zvýšených nákladov na poľnohospodársku výrobu a hospodárenie v lesoch z dôvodu výcviku ozbrojených síl Slovenskej republiky vo vojenskom obvode, akcie a činnosti na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability.

Hlavné oblasti a princípy COSO boli v období od 27. 10. 2017 do 29. 5. 2024 aplikované v metodickom usmernení sekcie auditu a kontroly MF SR č. MF/015729/2017 - 1411 k finančnému riadeniu pre správcov kapitol štátneho rozpočtu, podľa ktorého mal vnútorný kontrolný systém správcu kapitoly štátneho rozpočtu zabezpečiť, aby tri hlavné piliere – stupne uistenia verejnej vnútornej kontroly boli primeraným spôsobom prenesené do jeho bežných činností, t. j. (1) prvý stupeň uistenia – manažérska zodpovednosť, finančné riadenie a kontrola, (2) druhý stupeň uistenia – finančná kontrola, riadenie rizík a (3) tretí stupeň uistenia – vnútorný audit.

Prvý stupeň – manažérska zodpovednosť, finančné riadenie a kontrola

Manažérska zodpovednosť je založená na pravidelnej dennej zodpovednosti vedúcich zamestnancov za všetky aktivity, ktoré vykonávajú. V kontrolovanom období finančné riadenie poskytovania a vyúčtovania dotácií zabezpečovali na MO SR tieto tri organizačné zložky ministerstva:

1. Kancelária ministra obrany – komunikačný odbor – oddelenie marketingu zabezpečovala poskytovanie dotácií občianskym združeniam, nadáciám, neinvestičným fondom, neziskovým organizáciám poskytujúcim všeobecne prospešné služby a obciam podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách;

2. Sekcia modernizácie – odbor medzinárodnej spolupráce a podpory výskumu – oddelenie podpory výskumu a technológií koordinovala výskum a vývoj zameraný na zabezpečenie obrany a bezpečnosti štátu podľa zákona o podpore výskumu a vývoja a poskytovala dotácie podľa § 2 písm. e) až k) zákona o dotáciách;

3. Sekcia ekonomiky – odbor financovania a konsolidácie – oddelenie zriaďovateľských a zakladateľských činností navrhovala dotácie na úhradu zvýšených nákladov na poľnohospodársku výrobu a hospodárenie v lesoch z dôvodu výcviku ozbrojených síl SR vo vojenskom obvode alebo na územiach slúžiacich na zabezpečenie úloh obrany štátu, akcie a činnosti na dosiahnutie a udržanie ekologickej stability, priaznivého stavu životného prostredia a na odstránenie následkov živelných pohrôm vo vojenskom obvode alebo na územiach slúžiacich na zabezpečenie úloh obrany štátu a poskytovala dotácie podľa § 2 písm. l) a m) zákona o dotáciách.

Uvedené útvary vykonávali finančnú kontrolu v zmysle vnútornej smernice o finančnej kontrole. Kontrolnú funkciu plnili aj zvolení tajomníci komisie na vyhodnocovanie žiadostí o poskytnutie dotácie a v prípade žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu výskumu a vývoja plnila túto funkciu komisia na prijímanie žiadostí.

Druhý stupeň uistenia – finančná kontrola, riadenie rizík

Finančnú kontrolu na úrovni druhého stupňa uistenia zabezpečovala v kontrolovanom období sekcia kontroly, ktorá bola podriadená priamo ministrovi obrany a jej úlohou bolo overovať správnosť postupov jednotlivých organizačných zložiek pri výkone ich činnosti. Príslušné organizačné útvary zodpovedné za poskytovanie a vyúčtovanie dotácii boli v zmysle organizačné poriadku zodpovedné za identifikáciu a analýzu rizík v tejto oblasti.

Tretí stupeň uistenia – vnútorný audit

Tretí stupeň uistenia zabezpečoval v kontrolovanom období útvar vnútorného auditu, ktorý bol podľa organizačného poriadku priamo podriadený ministrovi obrany SR.

Vnútorné predpisy upravujúce pravidlá, podmienky, proces a finančnú kontrolu poskytovania a vyúčtovania dotácií

Ministerstvo malo vypracovanú procesnú mapu dotačnej schémy na účel poskytovania dotácií podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách, ktorá podrobne zaznamenávala každý úkon v procese poskytovania dotácií a časovú os procesu. Pri ostatných účeloch poskytnutia dotácií, ktoré ministerstvo poskytovalo podľa § 2 písm. e) až k) a podľa § 2 písm. l) a m) zákona o dotáciách neboli vydané žiadne procesné mapy.

NKÚ SR konštatuje, že ministerstvo nemalo v kontrolovanom období okrem vnútorného predpisu upravujúceho činnosť komisie na vyhodnocovanie žiadostí o poskytnutie dotácie v pôsobnosti sekcie modernizácie vydané vnútorné predpisy, ktoré by upravovali jednotné pravidlá postupu orgánov, organizačných útvarov (kancelárie ministra obrany, sekcie modernizácie a sekcie ekonomiky) a ich dotknutých zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na procesoch poskytovania a vyúčtovania dotácií. Napríklad by upravovali jednotný postup pripomienkovania výzvy, postupy v prípade doručenia neúplných žiadostí, postupy zverejňovania informácií a pod.

Ministerstvo podľa zákona o dotáciách vykonáva kontrolu dodržiavania podmienok podľa tohto zákona, kontrolu podľa osobitného predpisu (zákona o finančnej kontrole a audite) a kontrolu dodržiavania podmienok dohodnutých v zmluve o poskytovaní dotácie. Postup a pravidlá finančnej kontroly boli upravené vo vnútornom predpise. Sekcia modernizácie mala nastavené vykonávanie finančnej kontroly v procesoch finančnej operácie na výskum a vývoj na účely obrany štátu aj v metodickom usmernení.

Zhodnotenie vnútorného kontrolného systému pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií

Kontrola NKÚ SR sa zamerala na poskytovanie a vyúčtovanie dotácií poskytovaných kanceláriou ministra obrany na účel podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách z dôvodu, že sekcia kontroly ministerstva v tomto útvare vykonala v preverovanom období dve kontroly. Vnútornými kontrolami MO SR boli zistené opakujúce sa nedostatky. Prehľad (1) o počte podaných, schválených a neschválených dotáciách a (2) o výške požadovanej, schválenej a poskytnutej dotácie na všetky účely v rokoch 2022 až 2024 je uvedený v tabuľkách č. 1 až 3.

Tabuľka č. 1: Dotácie poskytnuté podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách

Ukazovateľ	2022	2023	2024
Počet podaných žiadostí	194	149	178
Počet schválených žiadostí	59	63	72
Počet neschválených žiadostí	135	86	106
Výška požadovanej dotácie (v eurách)	3 869 685,09	2 527 580,94	3 204 549,58
Výška schválenej dotácie (v eurách)	500 000,00	500 000,00	520 000,00
Výška poskytnutej dotácie (v eurách)	454 000,00	490 000,00	500 000,00
Čerpanie dotácie (v eurách)	424 707,53	466 217,74	477 505,56

Zdroj: MO SR, spracoval NKÚ SR

Tabuľka č. 2: Dotácie poskytnuté podľa § 2 písm. e) až k) zákona o dotáciách

Ukazovateľ	2022	2023	2024
Počet podaných žiadostí	18	0	0
Počet schválených žiadostí	14	0	0
Počet neschválených žiadostí	4	0	0
Výška požadovanej dotácie (v eurách)	1 771 848,02	0	0
Výška schválenej dotácie (v eurách)	1 300 000,00	0	0
Výška poskytnutej dotácie (v eurách)	1 300 000,00	0	0
Čerpanie dotácie (v eurách)	1 157 374,30	0	0

Zdroj: MO SR, spracoval NKÚ SR

Tabuľka č. 3: Dotácie poskytnuté podľa § 2 písm. l) a m) zákona o dotáciách

Ukazovateľ	2022	2023	2024
Počet podaných žiadostí	13	15	12
Počet schválených žiadostí	13	12	11
Počet neschválených a vyradených žiadostí	0	3	1
Výška požadovanej dotácie (v eurách)	3 445 691,35	4 956 575,02	4 571 951,98
Výška schválenej dotácie (v eurách)	3 200 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00
Výška poskytnutej dotácie (v eurách)	3 200 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00
Čerpanie dotácie (v eurách)	3 200 000,00	4 000 000,00	4 000 000,00

Zdroj: MO SR, spracoval NKÚ SR

NKÚ SR preveril nastavenie a účinnosť vnútorného kontrolného systému pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií z rozpočtovej kapitoly Ministerstva obrany SR na vybranej vzorke 22 podaných žiadostí (schválených, neschválených žiadostí a odmietnutá žiadosť) s celkovou výškou požadovanej dotácie 534 973,29 eur v rokoch 2022 až 2024 na účel podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách. Príklady projektov, ktorým bolo schválené poskytnutie dotácie, sú uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka č. 4: Príklady projektov, ktorým bolo schválené poskytnutie dotácie podľa § 2 písm. a) až d) zákona o dotáciách v rokoch 2022 až 2024

Názov projektu
Rekonštrukcia budovy Múzea vysťahovalectva za účelom vytvorenia Expozície amerických Slovákov bojujúcich v armáde USA – II. etapa
Majstrovstvá Európy v malom futbale
Rozšírenie Vojenskej expozície Michala Strenka – kancelária – byt správcu expozície – komunitné centrum expozície
Socha generála Milana Rastislava Štefánika – historický odkaz na velikána svojej doby
Noc múzeí a galérií 2022 v objekte Múzejného oddelenia Svidník
Zreštaurovanie zbierkových predmetov VHÚ, ktoré sú v dlhodobom prenájme
Okno na Bradlo
Obnova pomníka umučených v II. sv. vojne
Podpora športových talentov a vrcholového športu v karate
Rekonštrukcia vojnového cintorína v obci Zboj

Zdroj: MO SR, spracoval NKÚ SR

Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov a vnútorných predpisov pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií

MO SR poskytuje dotácie v zmysle zákona o dotáciách. Zloženie komisie, podrobnosti o organizácii jej práce, podrobnosti o postupe pri vyhodnocovaní žiadostí a rozhodovaní komisie upravuje výnos o komisii. Podľa zákona o dotáciách vyhlasovalo MO SR výzvy na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie. Niektoré podmienky podania žiadostí o dotáciu, ustanovené výzvami, podrobnejšie upravovali metodické príručky pre žiadateľov.

Doručené žiadosti o dotácie z hľadiska ich úplnosti, správnosti údajov, včasnosti ich doručenia kontroloval tajomník komisie. Žiadosti spĺňajúce stanovené náležitosti, vyhodnocovala ministrom vymenovaná komisia. V zmysle zákona o dotáciách komisia vyhodnocovala žiadosti bez identifikácie žiadateľa. Výnos o komisii neuvádza, koľko dní pred zasadnutím komisie má tajomník doručiť predsedovi a členom komisie žiadosti o poskytnutie dotácie. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že komisii boli žiadosti bez identifikácie predkladané až v deň jej zasadnutia,

pričom za kontrolované obdobie komisia na jednom zasadnutí vyhodnotila v priemere 174 žiadostí. NKÚ SR konštatuje, že predkladaním žiadostí predsedovi a členom komisie v deň zasadnutia komisie neboli vytvorené podmienky na ich objektívne a spoľahlivé posúdenie.

NKÚ SR zistil, že výnos o komisii bol v ustanoveniach umožňujúcich tajomníkovi komisie vyzvať žiadateľa dotácie na doplnenie žiadosti alebo doplnenie príloh k žiadosti, v rozpore so zákonom o dotáciách. V prípade nedostatkov uvedených v žiadostiach ministerstvo mohlo na základe výnosu o komisii a jednotlivých výziev vyzvať žiadateľa na ich odstránenie, čím bol výnos o komisii v rozpore so zákonom o dotáciách, podľa ktorého neúplnú žiadosť alebo žiadosť, ktorá neobsahuje prílohy podľa predmetného zákona, ministerstvo neposudzuje (§ 8 ods. 2). Zákon o dotáciách záväzne ustanovil, kedy MO SR neposúdi žiadosť s odkazom na taxatívny výpočet príloh a nevytvoril tak priestor na zmenu alebo upresnenie zákonných podmienok. V rozpore s týmto ustanovením zákona o dotáciách boli aj niektoré ustanovenia vyhlásených výziev a metodických príručiek.

Na uvedený rozpor medzi výnosom o komisii a zákonom o dotáciách upozornila v rámci pripomienkovania výzvy sekcia legislatívy a práva MO SR. Vo vykonaných finančných kontrolách na mieste sa v organizačných zložkách poskytujúcich dotácie sekcia kontroly nezaoberala procesmi prebiehajúcimi v rámci fázy vyhlásenia výzvy. Útvar vnútorného auditu MO SR nevykonal v kontrolovanom období žiaden vnútorný audit týkajúci sa oblasti poskytovania a vyúčtovania dotácií.

Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že tajomník komisie vyzýval žiadateľov na doplnenie doručených žiadostí aj napriek tomu, že tieto žiadosti boli v zmysle zákona o dotáciách neúplné alebo neobsahovali zákonnom stanovené prílohy. Doplnené žiadosti následne predložil komisii na posúdenie, čo bolo v rozpore so zákonom o dotáciách. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené, že MO SR v 16 prípadoch (73 % z vybranej vzorky doručených žiadostí) posudzovalo žiadosti, ktoré boli neúplné alebo žiadosti neobsahujúce prílohy podľa zákona o dotáciách. V uvedených prípadoch MO SR poskytlo dotácie v celkovej hodnote 99 000 eur v rozpore so zákonom o dotáciách a porušilo tým finančnú disciplínu podľa zákona o rozpočtových pravidlách.

Ďalej bolo zistené, že ministerstvo neuplatňovalo, v prípade doručovania žiadosti o poskytnutie dotácie, výkon verejnej moci elektronicky v súlade so zákonom o e-Governmente a boli zistené viaceré porušenia podmienok stanovených vo výzvach. Žiadosti bez identifikácie boli povinní doručiť samotní žiadatelia dotácie. V prípade, že obsahovali údaje umožňujúce identifikovať žiadateľa, tajomník komisie vyzýval žiadateľov na ich odstránenie. Kontrolou NKÚ SR však bolo zistené, že tajomník komisie pri určitých žiadostiach bez identifikácie nevyzval žiadateľa na ich odstránenie alebo ho nevyzval v plnom rozsahu. Taktiež boli zistené prípady, kedy výzvy na ich odstránenie nevypracoval tajomník, čo ustanovil výnos o komisii. Zistené boli prípady, kedy nebolo preukázané odoslanie výzvy na ich odstránenie a nebolo tak možné posúdiť, či bola zo strany žiadateľa splnená lehota na ich odstránenie tak, ako to bolo stanovené vo výnose o komisii, výzvach a ich metodických príručkách.

Kontrolou bolo NKÚ SR zistené, že žiadateľ neodstránil nedostatky, na ktorých odstránenie bol vyzvaný. Aj napriek tejto skutočnosti boli tajomníkom komisie žiadosti predložené na posúdenie komisii. Takéto konanie bolo v rozpore so zákonom o dotáciách, výnosom o komisii, výzvami a ich metodickými príručkami. Kontrolou vybranej vzorky bolo zistené, že v 18 prípadoch (82 % z vybranej vzorky doručených žiadostí) sa žiadosti bez identifikácie doručené žiadateľmi nezhodovali so žiadosťami predloženými komisii. Ministerstvo tieto žiadosti pred ich predložením komisii upravovalo, napr. v anonymizovanej žiadosti bola upravená štruktúra textu v časti stručný popis jednotlivých aktivít projektu a predpokladaný celkový rozpočet projektu v členení na jednotlivé položky. Ďalej bol zistený jeden prípad, keď komisia posudzovala žiadosť, ktorá nespĺňala náležitosť minimálnej výšky požadovanej dotácie stanovenej výzvou. Zistené boli prípady, kedy prijímatelia dotácie nedodržali podmienky zmluvy a ministerstvo voči nim neuplatnilo zmluvne dohodnuté sankcie za ich porušenie. Konkrétne v 7 prípadoch (70 % z vybranej vzorky schválených žiadostí) prijímatelia dotácie nezaslali v zmluvou stanovenom termíne upovedomenie o konaní aktivity súvisiacej s projektom a v 6 prípadoch (60 % z vybranej vzorky schválených žiadostí) nebola v predloženej správe o realizácii zo strany príjemcu dotácie dodržaná štruktúra výdavkových položiek celkového rozpočtu projektu.

Kontrola NKÚ SR zistila, že dokumentácia týkajúca sa komisie nebola vypracovávaná tak, ako to prikazoval výnos o komisii, čím môže byť spochybňovaná objektívnosť a zákonnosť rozhodnutí komisie.

Zákonom o dotáciách stanovená forma zverejnenia zabezpečuje objektívne garancie, že všetci žiadatelia sú posudzovaní podľa rovnakých kritérií, umožňuje porovnať dôvody schválenia, či neschválenia a potiera podozrenie na subjektívne rozhodovanie. Pri poskytnutí dotácií na účel podľa § 2 písm. l) a m), ministerstvo nezverejnilo zoznam schválených a neschválených žiadostí, a na účel podľa § 2 písm. a) až d) zverejnilo zoznam schválených žiadostí o dotáciu bez dátumu schválenia žiadostí (rok 2022, 2024), a zverejnilo zoznam neschválených žiadostí bez dátumu neschválenia (rok 2022, 2024) a dôvodu ich neschválenia (rok 2022, 2023, 2024), čím ministerstvo nepostupovalo v súlade so zákonom o dotáciách.

Ministerstvo malo povinnosť zverejniť projekty financované prostredníctvom dotácií v centrálnom registri projektov, avšak túto povinnosť si nesplnilo v prípade dotácií poskytnutých na účely podľa § 2 písm. a) až d) a § 2 písm. e) až k) podľa zákona o dotáciách.

NKÚ SR zistil, že ministerstvo pri finančnej kontrole vykonávalo základnú finančnú kontrolu v šiestich etapách poskytovania a vyúčtovania dotácií – (1) pri schválenej výzve, (2) pri protokole z rozhodnutia komisie, (3) pred podpisom zmluvy o poskytnutí dotácie, (4) pri vyplatení dotácie po podpise zmluvy, (5) pri vykonávaní administratívnej finančnej kontroly a (6) v prípade vrátenia nevyčerpaných finančných prostriedkov príjemcom dotácie. V každej z týchto etáp boli zistené porušenia zákona o finančnej kontrole a audite, internej smernice o kontrole a metodického usmernenia MF SR. Kontrolou NKÚ SR bolo zistené napr., že

- nebolo vykonané overenie súladu finančnej operácie alebo jej časti so skutočnosťami uvedenými v zákone o finančnej kontrole a audite na príslušných stupňoch riadenia,
- základnú finančnú kontrolu vykonal zamestnanec, ktorý nebol určený štatutárnym orgánom na vykonávanie základnej finančnej kontroly a vykonanie základnej finančnej kontroly vykonal za zodpovedného aj za vedúceho zamestnanca jeden a ten istý zamestnanec,
- osobám vykonávajúcim základnú finančnú kontrolu nebolo umožnené vyjadriť negatívny výrok z dôvodu, že negatívna časť výroku bola predtlačene prečiarknutá.

Vykonávanie administratívnej finančnej kontroly malo MO SR upravené smernicou o kontrole. Prvý úkon pre jej vykonanie bol definovaný doručením správy o realizácii projektu. NKÚ SR zistil, že pri jej vykonávaní ministerstvo nie vždy postupovalo v súlade so zákonom o finančnej kontrole a audite a internou smernicou. Kontrolou bolo zistené, že ministerstvo v 6 prípadoch (60 % z vybranej vzorky schválených žiadostí) neidentifikovalo pri vykonávaní administratívnej finančnej kontroly nedostatky v predložených správach o realizácií projektu a nevypracovalo návrh správy; v 9 prípadoch (90 % z vybranej vzorky schválených žiadostí) nevypracovalo správy o výsledku administratívnej finančnej kontroly na platnom internom tlačive; v 2 prípadoch (20 % z vybranej vzorky schválených žiadostí) nevedelo preukázať zaslanie správy o výsledku administratívnej finančnej kontroly povinnej osobe.

NKÚ SR zistil, že MO SR v kontrolovanom období nevykonalo žiadnu finančnú kontrolu na mieste u prijímateľa dotácie, ktorou by preverilo preukázanie účelu použitia poskytnutej dotácie.

Identifikácia a hodnotenie rizík

NKÚ SR zistil, že príslušné organizačné útvary zodpovedné za poskytovanie a vyúčtovanie dotácii boli v zmysle organizačné poriadku zodpovedné za identifikáciu a analýzu rizík v tejto oblasti a uvedené riziká v kontrolovanom období aj identifikovali. Identifikované riziká sa však nemenili, ani opatrenia na ich elimináciu, ani ich vyhodnotenie.

Vnútorná kontrola

Vnútornú kontrolu vykonávala sekcia kontroly. V oblasti poskytovania dotácií vykonala v kontrolovanom období tri finančné kontroly na mieste v organizačných zložkách, ktoré dotácie poskytovali. Dve kontroly boli vykonané v kancelárii ministra obrany a jedna kontrola bola vykonaná v útvare sekcie modernizácie. V prípade vnútorných kontrol vykonaných v kancelárii ministra obrany bolo prvou kontrolou zistených 16 nedostatkov a v druhom prípade 19 nedostatkov, pričom zistené nedostatky boli vo vysokej miere opakujúce sa. V prípade sekcie modernizácie bolo vnútornou kontrolou zistených 17 nedostatkov. Ako už bolo uvedené, na rozpor medzi výnosom o komisii a zákonom o dotáciách neupozornila sekcia kontroly z dôvodu, že finančné kontroly na mieste v organizačných zložkách poskytujúcich dotácie neboli zamerané na fázu vyhlásenia výzvy. Každý organizačný útvar k nedostatkom prijal opatrenia na ich odstránenie.

Sekcia kontroly vo svojich správach o výsledkoch vonkajších a vnútorných kontrol za roky 2022 a 2023 konštatovala, že medzi opakujúce sa nedostatky patrili (1) neúčinnosť prijatých opatrení, (2) nedostatočná kontrola prijatých opatrení, (3) v rámci vykonávania finančnej kontroly nedodržiavanie ustanovení zákona o finančnej kontrole a audite, metodického usmernenia MF SR k finančnej kontrole a (4) v rámci poskytovania dotácií nedodržiavanie zásad pri poskytovaní dotácií, nevenovanie dostatočnej pozornosti výkonu administratívnej finančnej kontrole a nesprávne vykonávanie základnej finančnej kontroly.

Vnútorný audit

Útvar vnútorného auditu MO SR vypracovával na účely plánovania vnútorných auditov vlastnú rizikovú analýzu, keďže riziká identifikované jednotlivými organizačnými zložkami sa môžu líšiť od toho ako ich stanovil vnútorný audítor. V kontrolovanom období bolo pre poskytovanie dotácií v rámci vyhodnotenia rizika procesu stanovené významné riziko. Z uvedeného vyplýva, že MO SR považoval poskytovanie dotácií za rizikovú oblasť. Kontrolou bolo zistené, že útvar vnútorného auditu MO SR nevykonal v kontrolovanom období žiaden vnútorný audit týkajúci sa oblasti poskytovania a vyúčtovania dotácií, a ani systému riadenia rizík súvisiacich s finančným riadením a inými činnosťami, v rámci ktorých by bolo možné navrhnúť zlepšenia v tejto oblasti. Zároveň NKÚ SR zistil, že v roku 2023 nebol útvar vnútorného auditu funkčný v zmysle Štatútu vnútorného auditu, keďže nemal najmenej dvoch zamestnancov, pričom aspoň jeden z nich mal byť vnútorný audítor. V roku 2023 mal tento útvar iba jedného zamestnanca a okrem jedného vnútorného auditu začatého v roku 2021 nevykonal v roku 2023 žiaden iný audit.

Záver

Nastavenie vnútorného kontrolného systému MO SR vychádzalo v rokoch 2022 až 2024 zo všeobecného rámca modelu COSO a vytváralo predpoklady pre prenesenie troch stupňov uistenia do bežných činností súvisiacich s poskytovaním a vyúčtovaním dotácií. V kontrolovanom období absentovali pravidlá upravujúce jednotný postup orgánov, organizačných útvarov (kancelárie ministra obrany, sekcie modernizácie a sekcie ekonomiky) a ich dotknutých zamestnancov, ktorí sa zúčastňujú na procesoch poskytovania a vyúčtovania dotácií. Zistenia z kontroly vnútorného systému pri poskytovaní a vyúčtovaní dotácií ukazujú, že poskytovanie a vyúčtovanie dotácií nebolo vykonávané v kontrolovanom období dôsledne v súlade s platnými právnymi predpismi a internými predpismi MO SR. Najzávažnejším nedostatkom bolo zistenie prípadov poskytnutia dotácií v rozpore so zákonom o dotáciách, čím kontrolovaný subjekt porušil finančnú disciplínu.

Sekcia kontroly overovala správnosť postupu organizačných zložiek zaoberajúcich sa poskytovaním a vyúčtovaním dotácií. Na rozpor medzi výnosom o komisii a zákonom o dotáciách sekcia kontroly neupozornila z dôvodu, že finančné kontroly na mieste v organizačných zložkách poskytujúcich dotácie sa procesmi prebiehajúcimi v rámci fázy vyhlásenia výzvy nezaoberali. Útvar vnútorného auditu sa hodnotením a kontrolou funkčnosti finančného riadenia a vnútorného kontrolného systému a riadenia rizík v kontrolovanom období nezaoberal.

Nedostatočnú účinnosť vnútorného kontrolného systému v oblasti poskytovania a vyúčtovania dotácií preukazujú opakujúce sa nedostatky, uvádzané v správach o výsledkoch vonkajších a vnútorných kontrol v rezorte MO SR v rokoch 2022 a 2023, a to v spojitosti s najzávažnejším zistením poskytnutia dotácií v rozpore so zákonom o dotáciách a ostatnými pretrvávajúcimi nedostatkami, zistenými NKÚ SR v oblasti (1) organizačného poriadku, (2) nakladania so žiadosťami bez identifikácie, (3) činnosti komisie, (4) zverejňovania informácií a (5) nedodržania zmluvných podmienok. Nasledujúca tabuľka dokumentuje výskyt nedostatkov, ktoré zistil NKÚ SR v preverovaných oblastiach v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia.

Tabuľka č. 5: Výskyt nedostatkov, ktoré zistil NKÚ SR v preverovaných oblastiach v rokoch 2022 až 2024

Preverovaná oblasť	2022	2023	2024
Organizačný poriadok	😟	😟	😟
Posudzovanie neúplných žiadostí alebo žiadostí, ktoré neobsahovali prílohy podľa zákona o dotáciách	😟	😟	😟
Porušenie finančnej disciplíny	😟	😟	😟
Žiadosti bez identifikácie	😟	😟	😟
Výzva na odstránenie nedostatkov	😟	😃	😃
Komisia	😟	😟	😟
Zverejňovanie informácií	😟	😟	😟
Neuplatňovanie sankcií za nedodržanie zmluvných podmienok	😟	😟	😟
Základná finančná kontrola	😟	😟	😃
Administratívna finančná kontrola	😟	😟	😃
Funkčnosť vnútorného auditu v zmysle Štatútu vnútorného auditu	😃	😟	😃

Legenda: Červená farba znamená, že vo vybranej vzorke NKÚ SR boli v príslušnom roku zistené nedostatky a biela farba znamená, že vo vybranej vzorke NKÚ SR neboli v príslušnom roku zistené nedostatky.

Na základe kontrolou zisteného stavu dospel NKÚ SR k záveru, že vnútorný kontrolný systém MO SR v procese poskytovania a vyúčtovania dotácií v rokoch 2022 až 2024:

- nezabránil poskytovaniu dotácií v rozpore so zákonom o dotáciách
- neupozornil na poskytovanie nedostatočného času predsedovi a členom komisie na oboznámenie sa so žiadosťami
- nezabránil predkladaniu upravených anonymizovaných žiadostí predsedovi a členom komisie
- nepoukázal na nedodržiavanie zákona o e-Governmente
- neupozornil na nedodržiavanie princípov transparentnosti v zmysle zákona o dotáciách
- nezabránil neuplatňovaniu zmluvne dohodnutých sankcií za nedodržanie zmluvných podmienok

Uvedeným nedostatkom bude musieť MO SR venovať zvýšenú pozornosť formou prijatia systémových opatrení.

V priebehu výkonu kontroly NKÚ SR bolo prijaté systémové opatrenie k nedostatku poskytovania dotácií v rozpore so zákonom o dotáciách. Na 35. schôdzi Národnej rady Slovenskej republiky (uznesenie č. 934 z 27. 5. 2025) bola schválená novelizácia zákona o dotáciách (prostredníctvom iného návrhu zákona MO SR), ktorá, okrem iného, upravila pôvodné znenie ustanovenia § 8 ods. 2 „Neúplnú žiadosť alebo žiadosť, ktorá neobsahuje prílohy podľa § 4 ods. 5, ministerstvo neposudzuje“ nasledovne – „Ak žiadosť nemá predpísané náležitosti, ministerstvo do desiatich pracovných dní odo dňa doručenia žiadosti vyzve žiadateľa, aby zistené nedostatky v určenej lehote odstránil; súčasne ho poučí, že inak žiadosť neposúdi.“. Novela zákona o dotáciách nadobudla účinnosť 1. júla 2025 a odstránil sa ňou aplikačný problém spôsobujúci poskytovanie dotácií v rozpore so zákonom o dotáciách v kontrolovanom období.

Reakcia kontrolovaného subjektu

Kontrolná skupina NKÚ SR vypracovala protokol o výsledku kontroly, ktorý obsahoval 30 kontrolných zistení. Námietky proti pravdivosti, úplnosti a preukázateľnosti kontrolných zistení v rámci kontrolnej akcie boli kontrolovaným subjektom vznesené voči 11 kontrolným zisteniam. NKÚ SR vyhodnotil 9 námietok ako neopodstatnených, 1 námietku ako čiastočne opodstatnenú a 1 námietku ako opodstatnenú. Na základe dodatočného predloženia potvrdení o zaslaní správ o výsledku administratívnej finančnej kontroly k žiadostiam č. 81 a č. 129 za rok 2023 zo strany MO SR bol pôvodný text kontrolného zistenia „Pri správe o výsledku AFK nebolo v 4 prípadoch (žiadosti č. 86 a č. 94 z rok 2022, žiadosti č. 81 a č.129 z roku 2023) kontrolovaným subjektom preukázané odoslanie správy o výsledku AFK. ...“ nahradený textom „Pri správe o výsledku AFK nebolo v 2 prípadoch (žiadosti č. 86 a č. 94 z rok 2022) kontrolovaným subjektom preukázané zaslanie správy o výsledku AFK. ...“. Opodstatnená námietka sa týkala zverejňovania projektov v centrálnom registri projektov, ktorou bol pôvodný text kontrolného zistenia „Nezverejnením projektov v CRP ministerstvo nepostupovalo v súlade

s uznesením vlády SR č. 689/2011 ...“ nahradený textom „Nezverejnením projektov v CRP týkajúcich sa účelov podľa § 2 písm. a) až d) a podľa § 2 písm. e) až k) zákona o dotáciách, nepostupovalo ministerstvo v súlade s uznesením vlády SR č. 689/2011 ...“. NKÚ SR uložil kontrolovanému subjektu prijať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a následne predložiť správu o ich splnení/plnení. Splnenie/plnenie prijatých opatrení sa bude zo strany NKÚ SR monitorovať a vyhodnocovať.

Kontakt

Najvyšší kontrolný úrad SR
Priemyselná 2
824 73 Bratislava 26
☎ +421 2 501 14 911
✉ info@nku.gov.sk

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
Námestie generála Viesta 2
832 47 Bratislava
☎ +421 2 44 25 88 64
✉ kagt@mod.gov.sk

Zoznam použitých skratiek

Skrátený názov	Úplné znenie
AFK	Administratívna finančná kontrola
COSO	Medzinárodne uznávaná metodika Výboru sponzorujúcich organizácii Komisie Treadway (The Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission) pre vnútorný kontrolný systém a jeho hodnotenie
CRP	Centrálny register projektov
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MO SR, ministerstvo, kontrolovaný subjekt	Ministerstvo obrany Slovenskej republiky
Metodické príručky	METODICKÁ PRÍRUČKA PRE ŽIADATEĽA K VÝZVE NA PREDKLADANIE ŽIADOSTÍ O DOTÁCIU podľa § 2 písm. a) až d) zákona č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
	METODICKÁ PRÍRUČKA PRE ŽIADATEĽA K VÝZVE NA PREDKLADANIE ŽIADOSTÍ O DOTÁCIU podľa § 2 písm. a) až d) zákona č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
	METODICKÁ PRÍRUČKA PRE ŽIADATEĽA K VÝZVE NA PREDKLADANIE ŽIADOSTÍ O DOTÁCIU podľa § 2 písm. a) až d) zákona č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
Metodické usmernenie MF SR k finančnej kontrole	Metodické usmernenie sekcie auditu a kontroly Ministerstva financií SR č. MF/006646/2022-1411 k finančnej kontrole
NKÚ SR	Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky
Výnos o komisii	Výnos MO SR z 25. januára 2011 č. SEOPMVL-34-3/2011-OdL, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zložení komisie, rozhodovaní komisie, organizácii práce, postupe komisie pri vyhodnocovaní žiadostí o poskytnutie dotácie

Výzva	VÝZVA na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2022 podľa § 2 písm. a) až d) zákona č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
	VÝZVA na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2023 podľa § 2 písm. a) až d) zákona č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
	VÝZVA na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie na rok 2024 podľa § 2 písm. a) až d) zákona č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
Zákon o dotáciách	Zákon č. 435/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov
Zákon o e-Governmente	Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov
Zákon o finančnej kontrole a audite	Zákon č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov
Zákon o podpore výskumu a vývoja	Zákon č. 172/2005 Z. z. o organizácii štátnej podpory výskumu a vývoja a o doplnení zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov
Zákon o rozpočtových pravidlách	Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov